

Datum beslissing 27 september 2012

De Klachtencommissie voor seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland (rechtsopvolger van de Beoordelings- en Adviescommissie van de kerkelijke rechtspersoon Hulp en Recht), verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klaagster,
juridisch adviseur: mr. M.L.van Duyneveldt-Franken, advocaat te
Leiden,

tegen:

(wijlen) [naam],
geboren op [datum],
overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
in de periode hier in geding pastoor te [plaats].

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 17 februari 2012. Op 26 maart 2012 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van [naam], hoofd bureau Officialaat Aartsbisdom Utrecht.

Op 31 mei 2012 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klaagster is verschenen en heeft haar standpunt toegelicht. Zij werd bijgestaan door haar juridisch adviseur mr. M.L. van Duyneveldt-Franken.
Namens het Aartsbisdom Utrecht is verschenen [hoofd bureau Officialaat Aartsbisdom Utrecht] voornoemd.

Ter zitting is de klacht tegen aangeklaagde aangehouden teneinde klaagster in de gelegenheid te stellen steunbewijs te vergaren.

Op 27 juni 2012 heeft [hoofd bureau Officialaat Aartsbisdom Utrecht] voornoemd per email bericht dat contact opgenomen is met [naam], de pastoor van de parochie [naam], waarvan [plaats] thans deel uitmaakt. Hij deelde mee dat hij geen informatie ontvangen heeft over andere klachten en/of aanwijzingen jegens aangeklaagde. Tevens heeft de juridisch adviseur van klaagster, mr. Van Duyneveldt-Franken voornoemd op 2 juli, 9 juli en 13 juli 2012 brieven toegezonden met bijlagen waaronder steunverklaringen van [naam], [naam], [naam], een derde persoon wiens naam de Klachtencommissie bekend is en [naam].

2. De klacht

2.1 Klaagster is de jongste uit een rooms-katholiek ondernemersgezin. Haar moeder overleed toen zij 11 jaar oud was en haar oudste zus nam toen het huishouden over. Het gezin ging op zondag wel naar de kerk maar was niet zeer gelovig. Klaagster weet niet precies hoe het contact met aangeklaagde is ontstaan. Wel weet ze dat ze heel bang voor hem was. Aangeklaagde joeg haar veel angst aan door te zeggen dat ze slecht was en een kind van de duivel. Hij behandelde haar vernederend en satanisch. Klaagster herinnert zich dat als de deur van de pastorie waar aangeklaagde pastoor was op een kier stond, zij naar aangeklaagde toe moest. Ze liep dan via een aardappelveld en het kerkhof naar de pastorie. Op de zolder van de pastorie vond dan het misbruik plaats. Hoe dit plaats vond, kan klaagster zich niet meer herinneren. Wel herinnert klaagster zich een voorval op het kerkhof. Aangeklaagde wierp klaagster in een pas gedolven leeg graf. Dit maakte klaagster zeer angstig. Aangeklaagde wilde de volledige macht en wilde haar zo bang maken dat ze het aan niemand zou vertellen. Klaagster heeft zeer waarschijnlijk rond haar twaalfde jaar een miskraam gehad als gevolg van het seksueel misbruik door de beklagde. Ze herinnert zich dat zij bloedde en haar zus haar meenam naar de huisarts. Daarna is het misbruik door aangeklaagde gestopt. Klaagster heeft hetgeen haar is overkomen ook aan de Commissie Deetman verteld. Het verslag van dit gesprek heeft zij als bijlage bij het klaagschrift gevoegd.

2.2 Klaagster heeft tot op heden een moeizaam leven gehad. Zij is in haar jeugd ook seksueel misbruikt door haar vader, broer en buurjongen. Klaagster is altijd bang geweest en zij kon nergens werk vinden of volhouden. Wel heeft zij op een gegeven moment een man ontmoet die twintig jaar ouder was. Daar is zij mee getrouwd en zij hebben samen ook kinderen gekregen. Rond haar veertigste jaar heeft zij een inzinking gekregen en is zij opgenomen. Eerst in een herstellingsoord in [plaats] waar voor het eerst gesproken is over haar incest verleden. Daarna heeft zij nog diverse behandelingen en opnames ondergaan, onder andere in het (nu geheten) GGZ [naam]. Zij is daar nog altijd onder behandeling. Sinds de behandelingen in GGZ [naam] heeft klaagster flashbacks over hetgeen gebeurd is op het kerkhof in [plaats] en het seksuele misbruik door aangeklaagde. Tijdens de therapie is gebleken dat zij dit heeft verdrongen. Ook heeft ze ontdekt er in de periode voor haar veertigste 'niet te zijn geweest'. Door de therapie heeft zij de levensfasen die zij gemist heeft, alsnog ingezet. In die periode is zij ook gescheiden van haar partner. Het geheugen en concentratievermogen van klaagster werken niet goed waardoor zij geen dingen kan onthouden. Bij spanning kan zij in paniek raken. Ook spreken over het seksuele misbruik kan tot gevolg hebben dat zij in zichzelf keert en wegraakt. Klaagster heeft als gevolg van het misbruik veel problemen met het uiten van emoties en gevoelens. Uit de behandelingen is naar voren gekomen dat zij depressief is, PTTS en dissociatiestoornissen heeft. Als bijlagen bij haar klaagschrift zijn medische gegevens gevoegd.

2.3 Klaagster wenst erkenning voor het leed dat haar is aangedaan. Een bevestiging van de gebeurtenissen door de R.K.-Kerk zorgt ervoor dat zij de gebeurtenissen beter kan verwerken.

3. De reactie

Aangeklaagde is overleden en kan zich niet verweren. Namens het Aartsbisdom heeft [hoofd bureau Officialaat Aartsbisdom Utrecht] voornoemd inhoudelijk op de klacht gereageerd. Uit diens reactie blijkt dat aangeklaagde op 22 juli 1928 tot priester gewijd is en vervolgens als kapelaan werkzaam was te [plaats] (Bisdom Haarlem), [plaats] en [plaats]. Daarna is hij als pastoor werkzaam geweest in [plaats] in 1945 en in [plaats] van 14 juli 1950 tot 9 september 1960, en daarna in [plaats], waarna hij in verband met een hersentrombose in [jaar] met emeritaat ging. De gebeurtenissen die klaagster schetst hebben zich waarschijnlijk afgespeeld

tussen 1950 en 1952. In de periode 1948-1951 was [naam] in [plaats] werkzaam als kapelaan. Hij is opgevolgd in 1951 door [naam]. Beiden zijn inmiddels overleden. [Hoofd bureau Officialaat Aartsbisdom Utrecht] heeft geen aanwijzingen aangetroffen in de archieven die zouden duiden op seksueel misbruik. Tijdens het gesprek met de Commissie Deetman heeft klaagster wel enkele namen genoemd, onder andere van de huisarts waar zij heen zou zijn gebracht na de miskraam en de naam van een mogelijk ander slachtoffer. Dit heeft ook geen aanknopingspunten geboden. [Hoofd bureau Officialaat Aartsbisdom Utrecht] erkent dat de door klaagster omschreven gebeurtenissen een diepe impact op haar leven hebben gehad. Mensen kunnen onder seksueel misbruik hun leven lang lijden als zij niet geheeld worden. Nu aangeklaagde overleden is, is de weg van schulderkenning en vergeving niet meer haalbaar. De Rooms-Katholieke Kerk heeft grote bekommernis met ieder slachtoffer van seksueel misbruik door ambtsdragers van de kerk. Iedere vorm van misbruik is verwerpelijk en mag niet voorkomen in de kerk die een voorbeeldfunctie heeft.

4. De beoordeling

4.1 Van toepassing is de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder: de Procedure). Volgens artikel 1.3. van de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2 Klaagster heeft niet kunnen aangeven waaruit het seksueel misbruik bestond dat zij van aangeklaagde heeft moeten ondergaan. Volgens klaagster is tijdens de behandeling in [instelling] gebleken dat zij het seksueel misbruik door aangeklaagde volledig had verdrongen. Hoewel klaagster zich niet kan herinneren waaruit het misbruik bestond en de term “verkrachting” in het klaagschrift niet voorkomt leidt de Klachtencommissie uit het klaagschrift en de verklaringen van klaagster ter zitting af dat de klacht behelst dat klaagster meerdere malen door de aangeklaagde is verkracht. Niet ter discussie staat dat verkrachting moet worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van artikel 1.3. van de Procedure. Voor zover de klacht ook omvat dat zij door aangeklaagde in een pas gedolven leeg graf is geworpen moet de Klachtencommissie vaststellen dat dit feit -hoe ernstig ook- niet kan worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van artikel 1.3. van de procedure, zodat de Klachtencommissie met betrekking tot dit feit niet kan adviseren.

4.3 Bij de beoordeling van een klacht is voor de Klachtencommissie uitgangspunt dat zij niet uitsluitend kan afgaan op de verklaring van één klager. Het is een elementair rechtsbeginsel dat iemand niet wordt veroordeeld op grond van één enkele verklaring. Dit elementaire rechtsbeginsel moet ook in deze procedure in acht worden genomen.

4.4 De verklaring van klaagster is op de Klachtencommissie oprecht overgekomen. In de thans voorliggende zaak zijn echter geen feiten of omstandigheden aan het licht gekomen die de verklaring van klaagster ondersteunen, ook niet nadat klaagster in de gelegenheid is gesteld om steunbewijs te verzamelen. Uit de verklaringen van de hiervoor onder 1., laatste alinea, genoemde personen gevoegd bij de brieven van 2 en 9 juli 2012 van mr. Van Duyneveldt-Franken blijkt weliswaar van grensoverschrijdend gedrag van aangeklaagde maar niet van zodanige aard dat dit het gestelde misbruik ondersteunt. Uit de verklaring van [naam] blijkt

dat hij klaagster en aangeklaagde heeft gekend maar zijn verklaring biedt geen ondersteuning voor het gestelde seksuele misbruik van klaagster. De krantenartikelen die als bijlagen zijn gevoegd, maken wel melding van seksueel misbruik, maar zij ondersteunen de klacht van klaagster niet.

4.5 Gelet op bovenstaande overwegingen heeft de Klachtencommissie moeten vaststellen dat voor verkrachting van klaagster door aangeklaagde onvoldoende bewijs is gevonden, zodat de klacht niet gegrond kan worden verklaard; waarmee overigens bepaald niet gezegd wil zijn dat verkrachting niet kan hebben plaatsgevonden.

De Klachtencommissie hecht er waarde aan klaagster expliciet te wijzen op het feit dat, wanneer na het uitbrengen van dit advies zich nieuwe slachtoffers van aangeklaagde melden en/of klaagster andere steunbewijzen heeft, deze zaak kan worden herzien.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Aartsbisschop van het Aartsbisdom Utrecht de klacht niet gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 27 september 2012 door mr. C.C. de Rijke-Maas, voorzitter, mr. F.A.A. Duynstee en drs. Th.M. Bronzwaer, leden, bijgestaan door mr. S. Westerdijk, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klaagster en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden. Op grond van art. 16.4 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de Overste en aan klaagster verzonden.

Op grond van art. 21.1 van de Procedure stelt de Overste binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van art. 21.3 van de Procedure geeft de Overste daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van art. 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de Overste.